

SREDIŠNJI SAVEZ UZGAJIVAČA KONJA

HRVATSKI POSAVAC

Uzgojni program pasmine konja

HRVATSKI POSAVAC

Topolovac, 2026.

SADRŽAJ

1. OPĆE ODREDBE UZGOJNOG PROGRAMA HRVATSKOG POSAVCA	1
2. TEMELJI UZGOJNOG PROGRAMA HRVATSKOG POSAVCA	4
2.1. PODRIJETLO PASMINE	4
2.2. UZGOJNO PODRUČJE	4
2.3. UZGOJNI CILJEVI	5
2.4. VANJŠTINA PASMINE I UZGOJNI STANDARDI	5
2.5. UNUTARNJE OSOBINE (INTERIJER)	7
2.6. UZGOJNE METODE	7
2.6.1. Linije i rodovi	7
2.7. NAČIN UZGOJA	7
3. SELEKCIJSKE MJERE UZGOJNOG PROGRAMA	9
3.1. UZGOJNO VALJANO GRLO PASMINE HRVATSKI POSAVAC	9
3.2. OZNAČAVANJE GRILA	9
3.3. PREGLED I OCJENA GRILA	10
3.3.1. Pregled i ocjena kobila	11
3.3.2. Pregled i ocjena pastuha - odabir pastuha za rasplod (licenciranje)	11
3.3.3. Ispitivanje radne sposobnosti grla hrvatskog posavca	12
3.3.3.1. Temeljni ispit radne sposobnosti pastuha – IRS	12
3.3.3.2. Ispit radne sposobnosti vožnje zaprege – IRS ZAPREGA	13
4. UZGOJNE KNJIGE UZGOJA HRVATSKOG POSAVCA	15
4.1. PREDKNJIGA HRVATSKOG POSAVCA	15
4.2. MATIČNA KNJIGA KOBILA HRVATSKOG POSAVCA	15
4.3. MATIČNA KNJIGA PASTUHA HRVATSKOG POSAVCA	15
5. UZGOJNA DOKUMENTACIJA UZGOJNOG PROGRAMA	17
5.1. OD VLASNIKA PREMA SAVEZU	17
5.2. OD SAVEZA PREMA VLASNIKU	18
6. STRUČNI NADZOR PROVOĐENJA I RADNA TIJELA UZGOJNOG PROGRAMA	19
6.1. SAVJET UZGOJNOG PROGRAMA	19
6.2. VODITELJ UZGOJNOG PROGRAMA	20
6.3. MATIČAR	20
6.4. POVJERENSTVO ZA ODABIR PASTUHA	20
6.5. POVJERENSTVO ZA OCJENU OMICA/KOBILA	20
PRILOG 1. LISTA ZA OCJENJIVANJE PASTUHA	21
PRILOG 2. LISTA ZA OCJENJIVANJE MLADIH KOBILA (OMICA)	22
PRILOG 3. SHEMATSKI PRIKAZ POLIGONA ZA POLAGANJE ISPITA RADNE SPOSOBNOSTI VOŽNJE ZAPREGE	23

1. OPĆE ODREDBE UZGOJNOG PROGRAMA HRVATSKOG POSAVCA

Uzgojni program pasmine konja hrvatski posavac, Središnjeg saveza uzgajivača konja hrvatski posavac (dalje u tekstu: Savez), dokument je kojim Savez želi unaprijediti uzgoj pasmine konja hrvatski posavac. Zakonski temelj za izradu i provedbu uzgojnog programa jest Zakon o uzgoju domaćih životinja (Narodne novine br. 115/2018 (20.12.2018.)) koji, između ostaloga, određuje da:

- se stvaranje uzgojno valjanih životinja u Republici Hrvatskoj provodi sukladno uzgojnim programima;
- uzgojni program definira veličinu populacije, uzgojni cilj, uzgojne metode, načine njegova učinkovitog provođenja i načine objave rezultata njegove provedbe;
- uzgojni program obvezuje sve sudionike stvaranja uzgojno valjanih životinja;
- uzgojni program potvrđuje ministar poljoprivrede RH.

Ostala zakonska regulativa za sektor konjogojstva obuhvaća slijedeće zakone i podzakonske akte:

- Zakon o poljoprivredi (Narodne novine br. 118/18),
- Zakon o veterinarstvu (Narodne novine br. 82/13, 148/13),
- Zakon o zaštiti životinja (Narodne novine br. 102/17, 32/19),
- Zakon o provedbi uredbi Europske unije o zaštiti životinja (NN 125/13, 14/14, 92/14),
- Zakon o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja (NN 81/13, 14/14, 56/15),
- Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljavati farme i uvjetima za zaštitu životinja na farmama (NN 136/05, 10/07, 11/10, 28/10),
- Pravilnik o identifikaciji i registraciji kopitara (Narodne novine br. 123/09),
- Popis izvornih i zaštićenih pasmina i sojeva domaćih životinja te njihov potrebiti broj (Narodne novine br. 127/98, 73/03, 39/06, 126/07, 70/09, 80/13),
- Provedbena Uredba komisije (EU) 2015/262 o utvrđivanju pravila u skladu s direktivama Vijeća 90/427/EEZ i 2009/156/EZ s obzirom na metode za identifikaciju kopitara (Uredba o putovnici za kopitare).
- Nacionalni program očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj (usvojen 2011.; dostupan na: <http://www.mps.hr/UserDocsImages/strategije>)
- Konvencija o Biološkoj Raznolikosti (*engl.* The Convention on Biological Diversity); Hrvatski sabor donio je Zakon o potvrđivanju Konvencije o biološkoj raznolikosti (NN 06/1996), na temelju kojeg je izrađena "Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske" (NN 81/1999; NN 143/2008)
- Uredba (EU) 2016/1012 Europskog Parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zootehničkim i genealoškim uvjetima za uzgoj uzgojno valjanih životinja čistih pasmina, uzgojno valjanih hibridnih svinja i njihovih zametnih proizvoda i trgovinu

njima kao i za njihov ulazak u Uniju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 652/2014, direktiva Vijeća 89/608/EEZ i 90/425/EEZ i stavljanju izvan snage određenih akata u području uzgoja životinja („Uredba o uzgoju životinja“)

Uzgojno udruženje je odgovorno prema nadležnim tijelima za osiguranje ispunjavanja zahtjeva predviđenih u Prilogu I. dijelovima 2. i 3. Također, uzgojno udruženje u obavljanju svojih poslova ne čini diskriminaciju uzgajivača konja hrvatski posavac koji žele sudjelovati u uzgojnom programu.

Uzgojni program hrvatskog posavca obzirom na smjernice Uredbe (EU) 2016/1012 Europskog Parlamenta i Vijeća o zootehničkim i genealoškim uvjetima za uzgoj uzgojno valjanih životinja čistih pasmina (od 8. lipnja 2016.) sadržava sve bitne informacije kako slijedi:

PRILOG 1. (Dio 2.)

1. Uzgojni program hrvatskog posavca obzirom na članak 8. stavak 3. definira slijedeće:
 - a) informacije o cilju Uzgojnog programa hrvatskog posavca - očuvanje pasmine (*Poglavlje 1.*)
 - b) naziv pasmine u slučaju uzgojno valjanih životinja čistih pasmina (*Narodne novine 127/98; Poglavlje 2.1.*)
 - c) detaljna obilježja pasmine obuhvaćene uzgojnim programom (*Poglavlje 2.4.; Poglavlje 2.5.*)
 - d) – (*irelevantna točka*),
 - e) informacije o geografskom području na kojem se uzgojni program provodi (*Poglavlje 2.2.*)
 - f) informacije o sustavu identificiranja uzgojno valjanih životinja radi osiguranja upisa životinja u uzgojni upisnik i u matičnu knjigu (*Poglavlje 4.*)
 - g) informacije o sustavu za bilježenje rodoslovlja uzgojno valjanih životinja upisanih u matične knjige (*Poglavlje 4., Poglavlje 5.*)
 - h) selekcijske i uzgojne ciljeve uzgojnog programa (*Poglavlje 2.3.*),
 - i) – (*irelevantna točka*),
 - j) informacije o testiranju rasta ili genetskom vrednovanju (*Poglavlje 2.4. i 3.3*)
 - k) pravila o podjeli Matične knjige te kriteriji i postupci koji se primjenjuju za bilježenje životinja u te dijelove (*Poglavlje 3.i 4.*)
 - l) – (*irelevantna točka*),
 - m) – (*irelevantna točka*),
 - n) – (*irelevantna točka*).
2. Uzgojnim programom obuhvaćen je veći dio populacije uzgojno valjanih životinja (*u 2018. godini 5.085 uzgojno valjanih grla*) u vlasništvu najvećeg broja uzgajivača (*u 2018. godini 614 uzgajivača hrvatskih posavaca udruženo je u 13 udruga, a udruge čine jedinstveni "središnji savez uzgajivača hrvatskog posavca"*) na geografskom području na kojemu se on provodi. Pod uzgojno - selekcijskim obuhvatom se nalaze svi uzgajivači i kopitari unutar Republike Hrvatske, neovisno o članstvu u udruzi članici.

PRILOG 1. (Dio 3.)

Od "dodatnih zahtjeva za uzgojna udruženja koja vode matične knjige za uzgojno valjane kopitare čistih pasmina" uvaženi su sljedeća načela:

1. Uzgojno valjana grla pasmine hrvatski posavac koja se upisuju u matičnu knjigu trebaju biti dodatno identificirana valjanom potvrdom o pripustu i kao „ždrijebe uz majku“.

2. (a) Savez ne upisuje grla u glavni dio matičnih knjiga uzgojno valjanih životinja čistih pasmina koje pripadaju nekoj drugoj pasmini ili specifičnoj liniji pastuha ili rodu kobile u okviru te druge pasmine te ne treba ni uvjete za upis takvih grla.
(c) pravila u pogledu potvrde o pripustu su jasno propisana uzgojnim programom (Poglavlje 5.1.)
3. Matična knjiga hrvatskog posavca uspostavljena početkom provedbe programa zaštite hrvatskog posavca. Jedinstvena je za cijelo uzgojno područje Republike Hrvatske.
4. – (irelevantna točka).

2. TEMELJI UZGOJNOG PROGRAMA HRVATSKOG POSAVCA

2.1. PODRIJETLO PASMINE

Hrvatski posavac je autohtona pasmina konja nastala na području hrvatske Posavine sustavnim melioriranjem arhaične populacije bušaka odnosno ondašnjeg posavskog konja toplokrvnim a potom hladnokrvnim pasminama konjima. Izvorna populacija posavskog bušaka, nastala na području spoja Austro-Ugarske Monarhije (*odnosno ondašnje Vojne krajine*) bila je u tipu toplokrvnih pasmina konja, budući da je selekcijski naglasak stavljen na svestranost, poslušnost, brzinu i izdržljivost u vojnim aktivnostima, snagu i ustrajnost u poljodjelskim poslovima, pogodnost za rad u šumi, vuču i vožnju radnih zaprega, te za vuču teglenica na rijekama Savi i Kupi. Do sredine XX. stoljeća hrvatski posavac još svrstavan u skupinu toplokrvnih konja. U oblikovanju hrvatskog posavca primarno su korišteni arapski, ardenski, a u nekim područjima lipicanski i nonius pastusi. Okretnost i temperament hrvatskog posavca ukazuje na značajan utjecaj toplokrvnih predaka (*arapskih, lipicanskih i nonius pastuha*). Steinhausz (1940) navodi da je "posavski konj" skladne vanjština, okvira umjerene veličine, prilično dubokog, širokog i zbitog trupa, širokih, osrednje dugih i raskoljenih sapi, pravilnih i laganih hodova. Hrvatski posavac je vrlo prilagodljiva pasmina na što ukazuje skromnost u uzdržnim krmnim i smještajnim potrebama.

Hrvatski posavac je sve do druge polovice XX. stoljeća korišten kao vrijedan radni konj, no njegova gotovo potpuna marginalizacija u poljodjelstvu rezultirala je padom njegove brojnosti. Genetska konstitucija hrvatskog posavca čini ga pogodnim za držanje u specifičnim ekstenzivnim uvjetima. Vrlo malo se koristi u poljodjelstvu, a u većoj mjeri za proizvodnju konjskog mesa u sustavima "niskog ulaganja". Sustavno praćenje i briga o hrvatskom posavcu započinje devedesetih godina XX. stoljeća, a zbog autohtonosti i ugroženosti, uključen je u sustav državne potpore očuvanju pasmine.

2.2. UZGOJNO PODRUČJE

Uzgoj pasmine hrvatski posavac stoljetna je tradicija u Republici Hrvatskoj te je slijedom toga raširen je na području cijele zemlje. Uzgoj je uglavnom orijentiran prema geografskom žarištu sliva rijeke Save, no uzgojnim područjem ove pasmine smatra se cjelokupni prostor Republike Hrvatske. Bez obzira na mjesto uzgoja pojedinih grla, odredbe ovog uzgojnog programa vrijede za sva grla hrvatskog posavca u Republici Hrvatskoj i svijetu. Veliki značaj hrvatskog posavca je održavanje sustava poplavnih područja u kojem je nastao i u kojem se uzgaja. Uzgojni program konjogojstva Republike Hrvatske iz 1998.

godine naglašava da hrvatski posavac ima veliku uporabnu i uzgojnu vrijednost u tom smislu.

2.3. UZGOJNI CILJEVI

Primarni uzgojni cilj provedbe uzgojnog programa pasmine hrvatski posavac je očuvanje postojeće genetske raznolikosti i prepoznatljivosti pasmine. Aktualna fenotipska heterogenost populacije odraz je očuvane genetske raznolikosti, te ju kao takvu treba zadržati. Uniformnost poželjnog tipa i vanjšine hrvatskog posavca treba uvažavati izvornost pasmine, dobre proizvodne odlike i izvrsnu prilagodljivost okolišnim uvjetima.

Obzirom hrvatski posavac stoljećima oblikovan kao snažan i dobar radni konj (*pogodan za vuču, vožnju i jahanje*) nastoji se očuvati njegova radna sposobnost, pogodnost za vuču, vožnju zaprega, jahanje te obavljanje raznih poljodjelskih poslova. Također, treba nastojati pasminu involvirati u zaprežni sport i druge oblike korištenja (hipoterapija, proizvodnja kobiljeg mlijeka, konjskog mesa i drugo). Pasmına je iskoristiva u turističke svrhe, posebice agroturizmu preko osmišljenih programa kojima se podiže vrijednosti i dohodovnosti uzgoja hrvatskog posavca.

Kako je hrvatski posavac uvođenjem mehanizacije u poljodjelstvo izgubio radnu funkciju, promovira se uzgoj pasmine u sustavu održive poljoprivrede i tradicionalnog gospodarenja sukladno trendu ekološke proizvodnje hrane i naglašene potrebe korištenja zapuštenih i neiskorištenih prirodnih resursa. Ističe se značenje uzgoja hrvatskog posavca u područjima gdje je pasmina povijesno vezana za očuvanje zaštićenih krajolika i biološke raznolikosti.

Da bi sve ovo postigli potrebno je, prije upisa u Matičnu knjigu pastuha hrvatskog posavca i Matičnu knjigu kobila hrvatskog posavca pregledati i ocijeniti grla. Ocjenjuje se ukupni dojam (*uzgojni tip, razvijenost i mišićavost*), građa tijela (*glavu, vrat, prsa, sapi, prednje i zadnje noge, cjevanice i putice, kopita*), kretnje, temperament, ispituje se radna sposobnost grla (*IRS, IRS - ZAPREGA*), a na temelju uzgojnih rezultata grla mogu biti odlikovana (*pepinjer, pastuhska majka, izrazito plodna kobila*).

2.4. VANJŠTINA PASMINE I UZGOJNI STANDARDI

Hrvatski posavac je srednje teški konj u hladnokrvnom tipu, čistog hoda, čvrste konstitucije i pravokutnog formata. Poželjna visina grebena u pastuha je 140 – 155 cm, kobilica 130 – 150 cm. Suhe i male glave, širokog čela, ravnog profila, malih ušiju, velikih i izraženih očiju i nozdruva, kratkog do umjereno dugog mišićavog vrata, korektno nasadenog na trup. Grudni koš je širok i dubok, te je poželjno da njegov obujam ne bude manji od 190cm. Plećke su duge i blago koso položene, dobro obrasle mišićjem i čvrsto povezane s trupom. Srednje je dugih, jakih i širokih leđa, kratkog i širokog spoja. Sapi su blago nadgrađene, široke, srednje oborene, raskoljene s dobro obraslim mišićjem. Trbuh je pravilno razvijen. Trup je kompaktan. Noge su suhe i snažne s dobro izraženim zglobovima. Cjevanica je kratka s jasno izraženim zglobovima i tetivama, te je poželjan obujam od 21-25cm. Kičice su slabo obrasle s kratkim kičičnim dlakama. Stavovi nogu su pravilni. Gledano sprijeda, prednje noge pokrivaju zadnje i obrnuto. Kopita su široka, umjerene tvrdoće rožine. Grivu i rep čini gusta, valovita i umjereno duga dlaka. Boja hrvatskog posavca je najčešće dorata u svim varijantama (svijetlim do tamnim), rjeđe se pojavljuju vranci, alati, sivci, kulaši, izabela. Spolni dimorfizam je jasno izražen. Od ostalih odlika osobita mu je ranozrelost, adaptabilnost na nepovoljne okolišne čimbenike, dobra plodnost i mliječnost (*važna za kvalitetan razvoj potomstva*). Hrvatski posavac je skroman u pogledu smještajnih i krmnih (hranidbenih) potreba, te učinkovito koristi krmiva niže kakvoće.

Tablica 1. Uzgojni standardi hrvatskog posavca

	POŽELJAN FENOTIP – A	PRIHVATLJIV FENOTIP – B
GLAVA	Suha i mala, širokog čela, plemenita, dobro povezana s vratom, ravnog profila, malih ušiju, velikih i izraženih očiju i nozdrva, proporcionalan tijelu.	Srednje velika i široka, blago konveksnog ili konkavnog profila, manje plemenita, slabije povezana s vratom.
VRAT	čvrsto nasađen, srednje dug i dobro obrastao mišićjem, gornja linija vrata u blagom luku.	Visoko nasađen, srednje dug do kratak vrat, slabije obraslosti mišićjem i slabije zaobljen, manje nepravilnih oblika
GRUDI	Duboke i široke, rebra dobro i visoko zaobljena.	Slabije duboke i široke, rebra slabije zaobljena.
LEĐA	Srednje duga, široka i jaka, pravilne leđne linije.	Duža ili kraća leđa ali široka i jaka, pravilne linije.
SPOJ	Srednje dug, jak i širok, pravilne linije.	Prekratak ili predug spoj, srednje jak, pravilne linije.
SAPI	Velike, duge, široke, dobro obrasle mišićjem, srednje oborene.	Velike, široke, nešto kraće, dobro obrasle mišićima, oborene.
PLEĆKE	Lopaticice duge i srednje koso postavljene, dobro obrasle mišićjem i dobro povezane s grudnim košem.	Srednje duge, strmije postavljenije, slabije povezane s trupom.
TRUP	Zbijen, cilindričast i pokriva veliku površinu tla.	Manje zbijen, malo uži prednji kraj u odnosu na stražnji ili obrnuto, još uvijek pokriva dobru površinu tla
PREDNJE NOGE	Pravilnih stavova, čvrste s jasno izraženim zglobovima i tetivama, kratke cjevanice, putišta suha, kičice slabo obrasle dlakama, kopita zdrava i proporcionalna tijelu konja, svi kutovi pravilnih osi.	Malo limfatičnih zglobova, i dalje izraženim tetivama, blaga deformacija u stavovima, kičice srednje obrasle dlakom, putišta nešto lošijih kutova od poželjnih, popravljive anomalije kopita.
ZADNJE NOGE	Pravilnih stavova, čvrste s jasno izraženim, dugim i suhim skočnim zglobovom, bez anomalija, pravilnih kutova, putišta srednje obrasle dlakom, kopita zdrava i proporcionalna tijelu.	Male pogreške u stavu, slabije izražen i suh skočni zglob, nešto lošijih kutova, zadnje noge srednje obrasle dlakom, popravljive anomalije kopita.
KRETNJE	Impulzivne, pravilne i čvrste, izdašne, stražnje noge prelaze ispred traga prednjih nogu.	Malo nesigurniji, ali ipak impulzivan, normalan i progresivan.
BOJE	Sve varijante dorate boje, s manjim bijelim oznakama na glavi i nogama, čiste grive i repa	Vrana, alata, siva, izabela, kulaš, čiste grive i repa
SPOLNI DIMORFIZAM	Dobro izražen.	Manje izražen.
OPĆI DOJAM	Poželjna u uzgoju.	Prihvatljiva u uzgoju.

2.5. UNUTARNJE OSOBINE (INTERIJER)

Hrvatski posavac je pasmina povoljnog interijera, mirnog temperamenta, usredotočena, poslušna i dobroćudna, s jakom voljom za rad. Jedinke lošeg temperamenta i čudi se izlučuju iz uzgoja.

2.6. UZGOJNE METODE

Uzgojni program hrvatskog posavca ima za cilj očuvanje izvornosti pasmine primarno "uzgojem u čistoj krvi". Uzgoj u bližem srodstvu nije dozvoljen osim u izuzetnim slučajevima kada to dozvoli Savjet uzgojnog programa (*po zaprimljenom pisanom zahtjevu/obrazloženju*

za takav uzgojni postupak). Pripust pastuha i kobila je kontroliran. Dozvoljen je pripust iz ruke, haremski pripust i umjetna inseminacija. Uzgojno valjana grla koja se koriste u pripustu moraju biti odabrana za uzgoj sukladno uzgojnom programu.

2.6.1. Linije i rodovi

Uspostavljene (*definirane*) linije i rodovi pastuha i kobila hrvatskog posavca temelj su provedbe uzgojno selekcijskog rada. Korištenjem planskog odabira i sparivanja linija i rodova čuva se genetska raznolikost, izbjegava uzgoj u užem srodstvu te istiskuju uzgojno nepoželjne odlike.

Linije pastuha oblikovane su po pateralnoj (*očinskoj*) liniji potomstva, te se vode sustavno i u kontinuitetu od začetnika linije. Označavaju se rimskim brojem dodijeljenom začetniku linije. Uz oznaku linije pastuha svakoj jedinci u imenu se dodjeljuje i arapski broj koji označava broj generacija od začetnika linije do dotične jedinke.

Rodovi kobila oblikovani su po materalnoj (*majčinskoj*) liniji potomstva, te se vode sustavno i u kontinuitetu od začetnice roda. Označavaju se arapskim brojem dodijeljenim svakom uspostavljenom (*definiranom*) rodu.

Ime pastuha u sebi sadrži oznaku linije i roda kojem jedinka pripada. Puno ime jedinke čini oznaka linije (rimski broj linije + arapski broj generacije; npr. XII–5), slobodno dodijeljenog tradicionalnog imena (Ričko, Bećar i sl.), te oznaku roda (arapski broj roda; npr. 68). Tako primjerice puno ime pastuha može biti *XII–5 Ričko 68* ili *XI–7 Dorat 22*.

Ime kobile u sebi sadrži tradicionalno ime i oznaku roda kojem pripada. Puno ime kobile može biti *Dora 11* ili *Rička 21*.

2.7. NAČIN UZGOJA

Uzgoj hrvatskog posavca uvažava slobodni i štalski način držanja grla, te kombinaciju pašno-štalskog držanja konja u cilju poticanja kretanja i optimalnog fizičkog razvoja životinje. Hrvatski posavac dominantno se uzgaja u ekstenzivnom sustavu što značajno doprinosi ekonomičnosti uzgoja pasmine. U područjima gdje nema raspoloživih pašnjaka za višemjesečni pašni načina držanja, jedinke hrvatskog posavca se drže u odgovarajućim stajama, sukladno načelima dobre poljoprivredne prakse i uvažavajući načela dobrobiti životinja. Nastoji se osigurati svim konjima čim duži pristup ispustima i pašnjacima.

3. SELEKCIJSKE MJERE UZGOJNOG PROGRAMA

3.1. UZGOJNO VALJANO GRLO PASMINE HRVATSKI POSAVAC

Uzgojno valjanom jedinkom pasmine hrvatski posavac smatra se grlo koje ispunjava slijedeće kriterije:

1. otac i majka trebaju biti upisani u Matične knjige konja kao uzgojno valjana grla pasmine hrvatski posavac;
2. otac je pozitivno ocijenjen (*licenciran*) od strane Povjerenstva kao rasplodnjak;
3. ždrijebe je pravilno i pravovremeno upisano u matičnu uzgojnu evidenciju za što postoji potrebna i uredno ispunjena dokumentacija (*pripusni dnevnik pastuha, potvrda o pripustu i prijava oždrebljenja kobile*);
4. jedinka je označena i identificirana valjanom potvrdom o pripustu i kao „ždrijebe uz majku“ sukladno zakonskim propisima od strane djelatnika Saveza; u slučaju odstupanja od navedenog te nepotpune dokumentacije ili upitnog identiteta grlo je moguće upisati isključivo ukoliko se roditeljstvo potvrdi na molekularnoj razini - DNK test
5. jedinka nije uzgojena u uskom srodstvu (*otac-kćer, majka-sin, brat-sestra*), izuzev ako za to ne postoji odluka Savjeta uzgojnog programa Saveza;
6. pastusima se tijekom prvog odabira pastuha (*licenciranja*) rodoslovlje verificira na DNA razini (*potvrda rodoslovlja genetskim testom provedenim u referentnim genetskim laboratorijima*). Tek nakon verifikacije rodoslovlja rasplodnim pastusima dodjeljuje se dozvola (*licenca*) za pripust na određenom broju omica/kobila. Navedena točka primjenjuje se na muška rasplodna grla oždrebljena nakon 01.01.2018. godine.

3.2. OZNAČAVANJE GRLO

Označavanje uzgojno valjanih jedinki grla hrvatskog posavca provodi se sukladno legislativi koja uređuje identifikaciju i registraciju kopitara te odredbama ovog uzgojnog programa. Označavanje se provodi: a) opisnom listom, b) mikročipom, c) žigosanjem pasminskim žigom SSHP na lijevom butu (*pastusi nakon 2. odabira; mlade kobile nakon pozitivne ocjene u dobi od tri do pet godina života*), d) putovnicom za kopitare. Putovnica za kopitare je identifikacijski dokument koji prati kopitare, u kojem su bitne informacije i koji se koristi za utvrđivanje njihova identiteta.

Prikaz 1. Izgled pasminskog žiga Saveza

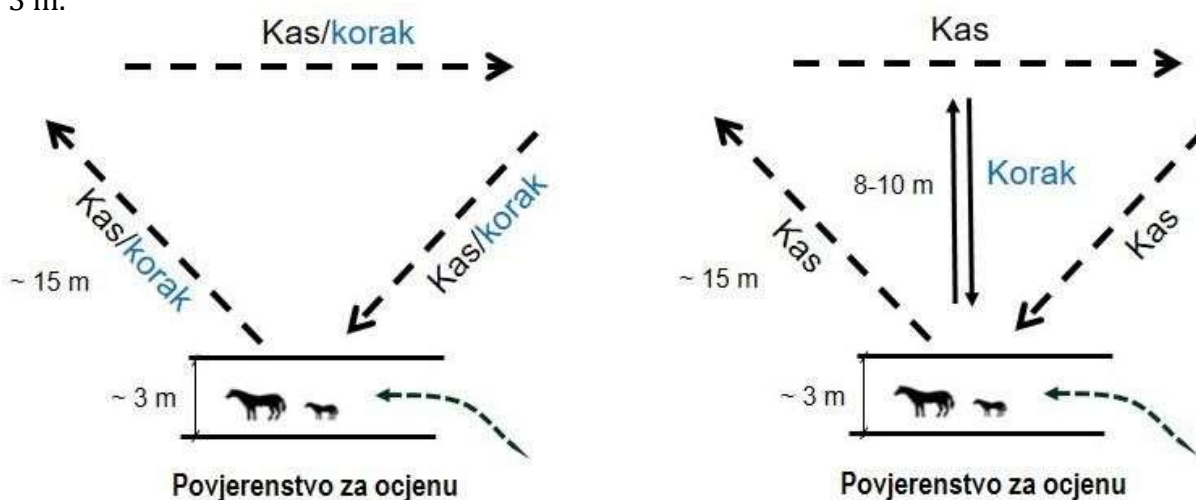
Opisna lista sadrži opće podatke o grlu, podrijetlu te vlasništvu grla koje se obilježava, detaljan opis boje i bijelih oznaka. *Pasminski žig Saveza* oblika je simbola rijeke i potkove.

3.3. PREGLED I OCJENA GRLA

Sva grla prije upisa u Matičnu knjigu pastuha hrvatskog posavca i Matičnu knjigu kobila hrvatskog posavca trebaju biti pregledana i ocijenjena. Prije nego vlasnik predvede grlo pred povjerenstvo za ocjenu grla moraju biti zadovoljeni slijedeći uvjeti:

- 1) grlo koje se predvodi za ocjenu treba biti primjereno uređeno (*očišćeno i istimareno, uređenih kopita, očešljane grive i uređenog repa*), naviknuto na predvođenje s ularom/uzdom na glavi
- 2) prevoditelj treba biti primjereno pripremljen (*adekvatno odjeven*) i upoznat s pravilima predvođenja. Predvoditelj tijekom predvođenja na grlo utječe kontrolom preko ulara i uzde, te verbalnim putem. Nije dozvoljena primjena prekomjerne sile ili kažnjavanja grla.
- 3) predvođenje grla pred povjerenstvom za ocjenu provodi se u trokutu za ocjenu (prikaz 2.).

Trokut za ocjenu je ograđen otvoren ili zatvoren prostor sa ciljem predstavljanja vanjštine i osobina konja. Teren na kojem se vrši predvođenje treba biti ravan sa čvrstom podlogom te ukoliko se radi o travnatom terenu kopita trebaju biti lako vidljiva. Trokut može biti različitih izvedbi i dimenzija što je izbor organizatora ocjenjivanja. Važno je da stranica trokuta kad se konj kreće kasom ne bude manja od 15 metara. Na vrhu trokuta treba naznačiti (*iscrtati vapnom, položiti prepone i slično*) prostor za predvoditelja i grlo širine oko 3 m.

Prikaz 2. Trokuta za predvođenje konja tijekom ocjene pred Povjerenstvom za ocjenu

Predvođenje započinje kretanjem konja prvo hodom, potom kasom u smjeru kazaljke na satu prema bazi trokuta na način da se predvoditelj nalazi s lijeve strane konja. Moguća je zamolba sudaca za ponavljanjem neke radnje u predvođenju.

Prilikom ocjene pastuha provodi se izmjera slijedećih tjelesnih mjera: visina grebena (*Lydtinovicim štapom ili mjernom vrpcom*), obujam grudi i cjevanice (*mjerenom vrpcom*). Prilikom ocjene omica i kobila mjeri se visina grebena (*Lydtinovicim štapom ili mjernom vrpcom*).

3.3.1. Pregled i ocjena kobila

Pregled i ocjenu mladih kobila (*omica*) provodi Povjerenstvo za ocjenu kobila. Ocjenjivanje se provodi u godini kada grlo navršava tri (3) godine do starosti od pet (5) godina. Prvoždrepe koje su pripuštene pod licenciranog pastuha, a u trenutku ocjene su se oždrijebile, ždrebadi će biti priznata uzgojna valjanost, ukoliko kobila zadovolji minimalne uvjete za upis u matične knjige. Ocjenom Povjerenstva prema uzgojnim standardima (tablica 2.) prema sustavu bodovanja (prilog 2.) provodi se klasiranje ocijenjenih grla radi upisa u Matičnu knjigu kobila hrvatskog posavca. Temeljem klasiranja mlade kobile se razvrstavaju u četiri (4) klase i to: (A – poželjna, B – prihvatljiva, C – nepoželjna, D – izlučiti iz uzgoja).

Tablica 2. Klasiranje omica/kobila hrvatskog posavca

BODOVI	KLASA	OCJENA	Upis u Matičnu knjigu kobila HP
80 - 100	A	Poželjna	Stječe pravo
65 - 79,9	B	Prihvatljiva	Stječe pravo
51 - 64,9	C	Nepoželjna	Ne stječe pravo
manje od 51	D	Izlučivanje iz uzgoja	Ne stječe pravo

3.3.2. Pregled i ocjena pastuha - odabir pastuha za rasplod (licenciranje)

Za postizanje uzgojnih ciljeva od posebnog je značaja odabir (*selekcija, licenciranje*) pastuha. Pregled i ocjenu pastuha provodi Povjerenstvo za odabir pastuha. Prvi odabir pastuha (*licenciranje*) provodi se u godini kada grlo navršava tri (3) ili četiri (4) godine. Identitet pastuha pri pristupanju prvom (1.) odabiru utvrđuje se temeljem putovnice i mikročipa. Pastusi za prvi i drugi odabir se predvode na jednoj, za to ranije određenoj lokaciji. Za pristup pastuha odabiru potrebno je da pastuh ispunjava slijedeće uvjete:

- da je potomak kobile i pastuha upisanih u Matične knjige hrvatskog posavca,
- da mu je temeljem rodoslovlja utvrđen vjerodostojan identitet pastuha,
- da je dobrog zdravlja.

Pastusi ne smiju imati nikakve zdravstvene nedostatke koji bi mogli umanjiti uzgojnu ili rasplodnu vrijednost (oštećenja spolnih organa koja bi mogla utjecati na rasplodnu sposobnost pastuha, posebice nasljedno uvjetovane anomalije)

Ocjenjivanje vanjštine pastuha provodi se “sustavom 100 bodova” (prilog 1.). Cjelokupno vrednovanje konja vrši se prema ocjenama vanjštine koje se u konačnici zbrajaju radi dodjele konačne ocijene. Radi uniformnosti pasmine najveći naglasak je na kriteriju uzgojnog tipa. Ovisno o broju bodova dobiva se vrijednosna uzgojna klasa.

Pastusima koji budu pozitivno ocijenjeni pri prvom odabiru obavezno se uzima uzorak dlake za potvrdu očinstva na genetskoj (DNA) razini. Odluka Povjerenstva usmeno se priopćava vlasniku pastuha na licu mjesta, a nakon potvrde očinstva, na ime vlasnika izdaje se pastuhu privremena pripusna dozvola do drugog odabira, odnosno trajna pripusna dozvola na drugom odabiru. Pozitivno ocijenjenim pastusima kojima se ne potvrdi očinstvo na genetskoj razini kao i pastusima koji su ocijenjeni zbirnom ocjenom manjom od 55 bodova neće biti izdana pripusna dozvola.

Ocjena pastuha se upisuje u Pripusnu dozvolu, a lista za ocjenjivanje se pohranjuje u matičnu evidenciju Saveza.

Privremeno odabrani pastusi s navršenih 5 ili 6 godina starosti se moraju ponovno predvesti pred Povjerenstvom za drugi (trajni) odabir, te će biti ponovno ocijenjeni i označeni pasminskim žigom. Svi pastusi podliježu reviziji po potrebi.

Tablica 3. Podjela pastuha u klase

BODOVI	KLASE	PRVA PRIVREMENA OCJENA <i>(preporuka uporabe)</i>	DRUGA TRAJNA OCJENA <i>(preporuka uporabe)</i>
80 - 100	A	Neograničeni pripust	Neograničen pripust
65 - 79,9	B	Pripust na 30 kobila	Neograničeni pripust
55 - 64,9	C	Pripust do 10 kobila	Pripust do 10 kobila
manje od 55	D	Uskraćuje se pripusna dozvola	

3.3.3. Ispitivanje radne sposobnosti grla hrvatskog posavca

3.3.3.1. Temeljni ispit radne sposobnosti pastuha – IRS

Temeljni ispit radne sposobnosti pastuha hrvatskog posavca je obavezan za sve pastuhe a provodi se:

1. predvođenjem pastuha korakom oko istostraničnog trokuta 15 m × 15 m × 15 m i to vođenjem dva kruga u smjeru kazaljke na satu i dva kuga u smjeru obrnutom od smjera kazaljke na satu (prikaz 2.),

2. predvođenjem pastuha kasom oko istostraničnog trokuta veličine 15 m × 15 m × 15 m i to vođenjem jedan krug u smjeru kazaljke na satu i jedan krug u smjeru obrnutom od smjera kazaljke na satu (prikaz 2.).

Rezultat temeljnog ispita radne sposobnosti pastuha hrvatskog posavca se upisuje u pripusnu dozvolu.

3.3.3.2. Ispit radne sposobnosti vožnje zaprege – IRS ZAPREGA

Ispit radne sposobnosti vožnje zaprege je neobavezan (fakultativan, izboran), a mogu ga polagati sva uzgojno valjana grla hrvatskog posavca starija od 2,5 godine. Ispitivanje radne sposobnosti vožnje zaprege izvodi se u vožnji jednoprega ili dvoprega kroz čunjeve sa slijedećim elementima: lijevi i desni krug, osmica, okretanje, vanjski korak te kas s pojačanjem (prilog 3.). Ispiti radne sposobnosti se održavaju pred Povjerenstvom za odabir pastuha. Uporaba sredstava fizičke prisile pri polaganju IRS-a kažnjava se isključenjem zaprege (konja) iz programa polaganja IRS-a. Ponavljanje polaganja IRS-a moguće je samo jedanput. Potvrda o položenom IRS-u vožnje zaprege izdaje se na zahtjev vlasnika, a podatci o rezultatima ispita se pohranjuju u matičnu evidenciju Saveza.

3.3.4. Odlikovanje pastuha i kobila

Na temelju uspješnih rezultata koje pastuh ili kobila ostvari u uzgoju mogu za to biti odlikovani i to pastuh pepinjerom, a kobile pastuhskom majkom ili izrazito plodnom. Odlikovanje se upisuje u matičnu evidenciju dotičnog grla.

Pepinjer je odabrani pastuh kojem su najmanje tri muška potomka trajno odabrana za rasplod;

Pastuhska majka je svaka kobila koja je u životu oždrijebila minimalno dva muška potomka koji su trajno odabrani za daljnji uzgoj;

Izrazito plodna kobila je svaka kobila koja je u reproduktivno aktivnom razdoblju od sedam godina praćenog uzgoja oždrijebila najmanje petero žive ždrebadi.

Shema 1. Shematski prikaz provedbe uzgojnog programa Hrvatskog posavca u Republici Hrvatskoj

4. UZGOJNE KNJIGE UZGOJA HRVATSKOG POSAVCA

Uzgojne (matične) knjige hrvatskog posavca koje se vode pri Savezu su zatvorene. Vode se slijedeće uzgojne knjige:

- **Predknjiga hrvatskog posavca**
- **Matična knjiga kobila hrvatskog posavca**
- **Matična knjiga pastuha hrvatskog posavca**

Uzgojne knjige se vode u digitalnom obliku, a po potrebi se dijelom ili u cijelosti ispisuju (tiskaju). Sigurnosna kopija uzgojnih knjiga čuva se u digitalnoj arhivi. Digitalni oblik uzgojnih knjiga je punovaljan i ravnopravan tiskanoj uzgojnoj građi.

4.1. PREDKNJIGA HRVATSKOG POSAVCA

U Predknjiga hrvatskog posavca se upisuju sva uzgojno valjana grla pasmine hrvatski posavac, što se evidentira u Središnjem registru kopitara (SRK). Predknjiga hrvatskog posavca podijeljena je u dva odjeljka i to; Predknjiga hrvatskog posavca punog porijekla (PkHPPP; *genealoški imaju najmanje dvije poznate generacije*) i Predknjiga hrvatskog posavca nepotpunog porijekla (PkHPNP; *genealoški imaju jednu poznatu generaciju*).

4.2. MATIČNA KNJIGA KOBILA HRVATSKOG POSAVCA

U Matičnu knjigu kobila hrvatskog posavca upisuju se mlade kobile koje je Povjerenstvo za ocjenu kobila razvrstalo u A i B klasu, poželjne visine grebena 130 - 150 cm, te imaju poznate najmanje dvije generacije predaka po ocu i po majci. Upis u Matičnu knjigu kobila hrvatskog posavca istodobno se evidentira u Središnjem registru kopitara.

Mlada kobila se upisuje u Matičnu knjigu kobila hrvatskog posavca ako je:

- majka mlade kobile upisana u Matičnu knjigu kobila hrvatskog posavca, a otac upisan u Matičnu knjigu pastuha hrvatskog posavca,
- Povjerenstvo za ocjenu kobila je mladu kobilu razvrstalo u A ili B klasu.

4.3. MATIČNA KNJIGA PASTUHA HRVATSKOG POSAVCA

U Matičnu knjigu pastuha hrvatskog posavca upisuju se ocijenjeni (licencirani) pastusi, visine grebena 140-155 cm, kojima je izdana pripusna dozvola. Upis u Matičnu knjigu pastuha hrvatskog posavca istodobno se evidentira u Središnjem registru kopitara.

Pastuh se upisuje u Matičnu knjigu pastuha ako je:

- otac pastuha je upisan u Matičnu knjigu pastuha hrvatskog posavca, a majka pastuha upisana u Matičnu knjigu kobila hrvatskog posavca,
- ima poznate najmanje dvije generacije predaka po ocu i po majci
- da mu je podrijetlo verificirano genetskim (DNA) testom potvrde očinstva učinjenom u ovlaštenom referentnom genetskom laboratoriju
- Povjerenstvo za ocjenu pastuha pozitivno je ocijenilo pastuha, te mu izdalo privremenu/trajnu pripusnu dozvolu

5. UZGOJNA DOKUMENTACIJA UZGOJNOG PROGRAMA

Uzgojnu dokumentaciju Saveza možemo prema protoku podijeliti u dvije skupine, i to od vlasnika grla prema Savezu i od Saveza prema vlasniku grla. Uzgojnu dokumentaciju koja se dostavlja Savezu mora biti potpisana od strane pravnog vlasnika grla za koje se dostavlja dokument. Pravni vlasnik grla je ili uzgajatelj grla u čijem je vlasništvu dotično grlo ili druga osoba na koju je prethodni vlasnik učinio prijenos vlasništva.

5.1. OD VLASNIKA PREMA SAVEZU

Pripusni dnevnik pastuha evidencijski je dokument u koji se upisuje ime i UELN svake pripuštene kobile. Protok podataka o novim grlima koja treba umatičiti u matičnu evidenciju Saveza započinje pripusnim dnevnicima odabranih pastuha. Pod uredno vođenim pripusnim dnevnikom podrazumijeva se ispunjeni opći podaci pastuha i pripuštenih kobila. Pripusni dnevnik se za tekuću godinu dostavljaju jednokratno do 30. studenog tekuće godine. Kobile pripuštene nakon 01. prosinca tekuće godine upisuju se u pripusni dnevnik za iduću godinu. Pripusni dnevnik dostavlja vlasnik pastuha, uz koji se prilažu odgovarajuće pripusnice (original dostaviti Savezu). Svaki pravovremeno zaprimljeni pripusni dnevnik bit će ovjeren potpisom i pečatom Saveza. Original pripusnog dnevnika pohranjuje se u arhivu, a ovjerena kopija se vraća pastuharu.

Potvrda o pripustu je dokument vjerodostojnosti pripusta kobile pod pastuha. Pripusni blok čine tri identična listića istog serijskog broja. Sva tri listića moraju biti identično ispunjena podacima o pripustu i vlastoručno potpisana, od pastuhara koji izdaje pripusnicu. Original potvrde o pripustu pastuhar dostavlja uz pripusni dnevnik pastuha do 30. studenog tekuće godine, drugi primjerak pastuhar predaje vlasniku kobile nakon zadnjeg pripusta kobile, a treći primjerak ostaje kod pastuhara u bloku potvrde o pripustu.

Prijava oždrebljenja kobile je dokument kojim se prijavljuje rezultat pripusta kobile. Osim potpuno ispunjenih svih upita u prijavi je obvezno opisati novorođeno ždrijebe, odnosno na dijagramskom opisu grla (*skici*) ucrtati sve bijele oznake. Svaka prijava mora biti potpisana od strane vlasnika kobile. Prijaviti novorođeno ždrijebe može samo pravni vlasnik kobile. Prijavi oždrebljenja treba obavezno biti priložen drugi primjerak potvrde o pripustu, koju izdaje pastuhar nakon zadnjeg pripusta kobile. Prijava oždrebljenja se dostavlja u roku od 28 dana od oždrebljenja.

Zahtjev za promjenu vlasništva kopitara je dokument kojim se pravno prenosi vlasništvo grla od sadašnjeg na novog vlasnika. Nakon ovjere Zahtjeva, original se pohranjuje u arhivu Saveza, a kopiju zadržava novi vlasnik grla.

Prijava izlučenja je dokument kojim se prijavljuje izlučenje grla iz uzgoja. Osim općih podataka na prijavi treba navesti točan razlog i datum izlučenja. Izlučenje grla iz uzgoja treba prijaviti najkasnije 30 dana od dana izlučenja. Prijavu izlučenja može podnijeti samo pravni vlasnik grla koje je izlučeno iz uzgoja.

Rodovnik je dokument koji sadrži podatke o podrijetlu unatrag četiri generacije, a izdaje se na zahtjev vlasnika.

5.2. OD SAVEZA PREMA VLASNIKU

Opisna lista – nakon obavljenog pregleda i označavanja (*čipiranja*) grla, vlasniku grla ostavlja se kopija Opisne liste kao potvrda označavanja dotičnog grla.

Identifikacijski dokument kopitara (ID) je dokument koji sadrži od opće podatke i podatke o podrijetlu grla.

Zootehnički certifikat je dokument koji izdaje Savez kada se trguje sa uzgojno valjanim životinjama upisanim u matičnu knjigu hrvatskog posavca.

Pripusna dozvola je dokument koji izdaje Savez, te isti dostavlja vlasniku pastuha nakon pregleda i ocjene od strane Povjerenstva za odabir pastuha. Njome se vlasnik pastuha informira da pastuh stječe pravo na privremenu pripusnu dozvolu za tekuću i slijedeću pripusnu sezonu (prvi odabir). Nakon stjecanja prava za drugi odabir, te zadovoljenja uvjeta drugog odabira, Savez pastuhu izdaje trajnu pripusnu dozvolu.

Potvrda o položenom ispitu radne sposobnosti vožnje zaprege je dokument koji izdaje Savez a kojim se dokazuje da je grlo uspješno položilo ispit radne sposobnosti vožnje zaprege.

6. STRUČNI NADZOR PROVOĐENJA I RADNA TIJELA UZGOJNOG PROGRAMA

U sastavu Saveza djeluje više radnih skupina, koje mogu biti stalne ili privremene.

6.1. SAVJET UZGOJNOG PROGRAMA

Savjet uzgojnog programa je stalno savjetodavno tijelo u provedbi uzgojnog programa. Rad i ovlasti Savjeta uzgojnog programa određen je Poslovníkom o radu Stručnog savjeta za provedbu uzgojnog programa hrvatskog posavca.

6.2. VODITELJ UZGOJNOG PROGRAMA

Voditelj uzgojnog programa je izravni djelatnik Saveza ili vanjski suradnik. Njegov rad određen je opisom radnog mjesta Voditelja uzgojnog programa hrvatski posavac koji obuhvaća slijedeće poslove:

- organizira, koordinira i odgovoran je za provedbu uzgojno selekcijskih mjera hrvatskog posavca temeljem uzgoja, testiranja i procjene uzgojnih vrijednosti sa ciljem odabira roditelja koji doprinose genetskom napretku populacije, te za izradu i provedbu programa zaštite i očuvanja pasmine konja hrvatski posavac,
- odgovoran je za usklađivanje metodologije načina uzgoja, testiranja, procjene uzgojnih vrijednosti i odabira rasplodnih grla s propisima za to odgovornih domaćih i međunarodnih institucija,
- odgovoran je za primjenu i praćenje zakonske regulative vezane za uzgojno selekcijski rad, te daje inicijative za izmjene i dopune propisa,
- odgovoran je za izradu pravilnika i uputa vezanih za uzgojni program, te za stručnu edukaciju uzgajatelja,
- odgovoran je za suradnju s domaćim i međunarodnim znanstvenim i stručnim institucijama, te nadležnim tijelima radi unapređenja uzgoja,
- izrađuje i ovjerava izvješća prema nadležnim institucijama,
- odgovoran je za provedbu uputa od nadležnih institucija,
- organizira i kontrolira izložbe i druge manifestacije u koje su uključeni konji u nadležnosti Saveza,
- organizira provedbu pregleda stanja uzgoja pred povjerenstvom,
- obavlja i druge poslove prema nalogu Savjeta uzgojnog programa Saveza i rukovodećih organa Saveza sukladno Statutu i drugim pravnim aktima Saveza.

6.3. MATIČAR

Matičar je izravni djelatnik Saveza. Njegov rad određen je opisom radnog mjesta Matičara koji obuhvaća slijedeće poslove:

- unosi podatke o registraciji konja,
- provjerava točnost dobivenih podataka, obrađuje ih i odgovara za njihovu točnost,
- obrađene podatke od uzgajatelja uvodi u uzgojnu evidenciju Saveza,
- u odsutnosti Voditelja uzgojnog programa dužan je preuzeti vođenje administrativnih poslova voditelja,
- vodi urudžbeni zapisnik, pismohranu i evidenciju prisutnosti na radu,
- izrađuje izvješća za nadležne institucije,
- izrađuje putovnice, potvrde i druge dokumente,
- obavlja i druge poslove prema nalogu Voditelja uzgojnog programa.

6.4. POVJERENSTVO ZA ODABIR PASTUHA

Povjerenstvo za odabir pastuha je kvalificirano privremeno radno tijelo koje imenuje Predsjednik Saveza na prijedlog voditelja uzgojnog programa, koje vrši pregled i ocjenu pastuha na prvom i drugom odabiru. Sastoji se od pet članova; voditelja uzgojnog programa Saveza, matičara i tri člana Savjeta uzgojnog programa koji dolaze iz tri udruge članice Saveza. Član komisije nema pravo ocjene u radu komisije ako se radi o grlu iz njegovog uzgoja, a isto vrijedi ako se radi o supružniku, roditelju ili potomku.

6.5. POVJERENSTVO ZA OCJENU OMICA/KOBILA

Povjerenstvo za ocjenu mladih kobila je kvalificirano privremeno radno tijelo koje imenuje Predsjednik Saveza na prijedlog voditelja uzgojnog programa. Sastoji se od tri člana; voditelja uzgojnog programa Saveza, matičara i člana Savjeta uzgojnog programa iz domicilne Udruge gdje se vrši ocjenjivanje (*ukoliko ista nema člana u Savjetu, istog zamjenjuje djelatnik Saveza ili član Savjeta najbliže Udruge članice*). Povjerenstvo ujedno vrši po potrebi i reviziju pastuha na uzgojnoj izložbi pojedine članice Saveza prema utvrđenom terminu kada se ocjenjuju mlade kobile. Član komisije nema pravo ocjene u radu komisije ako se radi o grlu iz njegovog uzgoja, a isto vrijedi ako se radi o supružniku, roditelju ili potomku.

6.6. POVJERENSTVO ZA REVIZIJU MATIČNOG STADA

Povjerenstvo za reviziju matičnog stada je privremeno radno tijelo koje imenuje Predsjednik Saveza na prijedlog voditelja uzgojnog programa. Sastoji se od tri člana; voditelja uzgojnog programa Saveza, matičara i člana imenovanog od strane Predsjednika Saveza na prijedlog voditelja uzgojnog programa. Revizijom se utvrđuje stanje kopitara.

PRILOG 1.

LISTA ZA OCJENJIVANJE PASTUHA

Ime grla: _____ ŽB: _____ Mikročip: _____

Ime i prezime, šifra vlasnika: _____

Temeljna boja i oznake: _____

SVOJSTVO	Maksimalna ocjena	OCJENA
UKUPNI DOJAM	30	
Uzgojni tip	20	
Razvijenost i mišićavost	10	
GRAĐA TIJELA	60	
Glava	10	
Vrat	6	
Prsa	6	
Sapi	6	
Prednje noge	10	
Zadnje noge	10	
Cjevanice i putice	6	
Kopita	6	
KRETNJE	10	
UKUPNA OCJENA	100	

TJELESNE MJERE			
ŠTAP	VRPCA		
Visina grebena	Visina grebena	Obujam grudi	Obujam cjevanice

Napomena: _____

Mjesto i datum:

Vlasnik grla:

Povjerenstvo za ocjenu grla:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

PRILOG 2.

LISTA ZA OCJENJIVANJE MLADIH KOBILA (*OMICA*)

Ime grla: _____ ŽB: _____ Mikročip: _____

Ime i prezime, šifra vlasnika: _____

Temeljna boja i oznake: _____

SVOJSTVO	Maksimalna ocjena	OCJENA
UKUPNI DOJAM	30	
Uzgojni tip	20	
Razvijenost i mišićavost	10	
GRAĐA TIJELA	60	
Glava	10	
Vrat	6	
Prsa	6	
Sapi	6	
Prednje noge	10	
Zadnje noge	10	
Cjevanice i putice	6	
Kopita	6	
KRETNJE	10	
UKUPNA OCJENA	100	

Visina grebena (Lydtinov štap): _____ Visina grebena (mjerna vrpca): _____

Napomena: _____

Mjesto i datum: _____

Vlasnik grla:

Povjerenstvo za ocjenu grla:

1. _____

2. _____

3. _____

PRILOG 3.

SHEMATSKI PRIKAZ POLIGONA ZA POLAGANJE ISPITA RADNE SPOSOBNOSTI VOŽNJE ZAPREGE

$X = 14 \text{ m}$

$Y = \text{širina osovine kotača} + 0,6 \text{ m}$

